LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-705 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant įgyvendinti 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/853, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 91/477/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės, (toliau – Direktyva) nuostatas.

Įstatymo projekto tikslai:

1. Įgyvendinti Direktyvos nuostatas.

2. Atsižvelgiant į konstitucinę doktriną, esminius ūkio subjektų veiklos ribojimus (leidimo eksportuoti ginklus, leidimo importuoti ginklus, leidimo ginklus gabenti tranzitu, leidimo įvežti (išvežti) pavienius ginklus, leidimo vežti ginklus, išankstinio sutikimo dėl ginklų vežimo neišdavimo, galiojimo panaikinimo pagrindus, taip pat tarpininkų neįregistravimo ir įregistravimo panaikinimo atvejus) nustatyti Įstatyme.

Įstatymo projekto uždaviniai:

1. Įstatymo projektas parengtas siekiant perkelti Direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę:

– atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, sugriežtinti kai kurių pusiau automatinių ginklų kontrolę, priskiriant juos prie A kategorijos;

– atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, sugriežtinti ginklų, perdirbtų į imitacinius, signalinius ar dujinius ginklus, kontrolę, priskiriant juos prie A, B ar C kategorijų, atsižvelgiant į tai, kokios kategorijos ginklas buvo prieš jį perdirbant;

– atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, riboti didelės talpos dėtuvių (daugiau kaip 10 šovinių ilgiesiems ginklams arba daugiau kaip 20 šovinių trumpiesiems ginklams) civilinę apyvartą;

– atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, sugriežtinti ginklų, perdirbtų į visiškai netinkamus naudoti ginklus, kontrolę, priskiriant juos prie C kategorijos ginklų;

– atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, siekiant pagerinti šaunamųjų ginklų atsekamumą, nustatyti pareigą ginklų gamintojams žymėti kiekvieną pagaminto ginklo pagrindinę dalį, taip pat pareigą ginklų prekiautojams žymėti specialiojo statuso subjektų ginklus, perduotus į civilinę ginklų apyvartą;

– atsižvelgiant į Direktyvoje numatytą teisę Europos Sąjungos valstybėms narėms nustatyti išimtis kai kuriems asmenims įsigyti ir turėti kai kurių A kategorijos ginklų, Įstatymo projekte nustatyti baigtinį asmenų, kurie gali įsigyti ir turėti kai kurių rūšių A kategorijos ginklus, sąrašą;

– atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, sugriežtinti ginklų prekybą naudojantis nuotolinėmis priemonėmis;

– atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, nustatyti, kad duomenys apie policijos išduotus leidimus gabenti ginklus ir šaudmenis kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms perduodami elektroniniu būdu;

– atsižvelgiant į Direktyvoje numatytą pareigą Europos Sąjungos valstybėms narėms imtis priemonių, kad signaliniai, dujiniai ginklai nebūtų perdaromi į kovinius ginklus, Įstatymo projekte

nustatyti pareigą licencijos turėtojams teikti signalinius, dujinius ginklus policijos įstaigoms patikrinti, ar jų neįmanoma perdaryti į kovinius ginklus.

2. Įstatymo projekte nustatyti atitinkamų leidimų importuoti, eksportuoti, įvežti, išvežti ir gabenti tranzitu ginklus, taip pat išankstinių sutikimų neišdavimo bei galiojimo panaikinimo sąlygas (pagrindus), taip pat tarpininkų neįregistravimo bei įregistravimo panaikinimo sąlygas, kurios tiesiogiai veikia ūkio subjektų veiklą ir jos tęstinumą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Viešosios policijos valdybos (viršininkas – Mindaugas Akelaitis, tel. (8 5) 271 7910) Licencijavimo skyriaus viršininkas Audrius Čiupala, tel. (8 5) 271 9767, el. p. audrius.ciupala@policija.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

1. Visi pusiau automatiniai ginklai yra priskirti prie B ar C kategorijos. Jų civilinė apyvarta nėra draudžiama. Juos gali įsigyti ir turėti fiziniai ir juridiniai asmenys, gavę policijos leidimą.

2. Visi ginklai, perdirbti į imitacinius ginklus, taip pat dujiniai ginklai yra priskirti prie C kategorijos. Jų civilinė apyvarta nėra draudžiama. Juos, gavę policijos leidimą, gali įsigyti ir turėti subjektai, kurie verčiasi spektaklių ar kino filmų kūrimu.

3. Signaliniai ginklai yra priskirti prie D kategorijos. Juos gali įsigyti asmenys, sulaukę 18 metų, be leidimo.

4. Ginklai, perdirbti į visiškai netinkamus naudoti ginklus, priskiriami prie D kategorijos. Juos gali įsigyti asmenys, sulaukę 18 metų, be leidimo.

5. Didelės talpos dėtuvių (daugiau kaip 10 šovinių ilgiesiems ginklams arba daugiau kaip 20 šovinių trumpiesiems ginklams) apyvarta neribojama.

6. Šiuo metu daliai C kategorijos ginklų (pusiau automatiniams ilgiesiems ginklams, kurių dėtuvėje telpa ne daugiau kaip 3 šoviniai arba jų vamzdžiai yra ilgesni nei 60 cm, pertaisomiesiems ilgiesiems šaunamiesiems ginklams su ilgesniais nei 60 cm vamzdžiais, ilgiesiems vienašūviams graižtviniams ir lygiavamzdžiams šaunamiesiems ginklams bei vienašūviams trumpiesiems ginklams) taikomi griežtesni apyvartos ribojimai nei kitiems tos pačios kategorijos ginklams (pneumatiniams šautuvams, kurių sviedinio kinetinė energija viršija 7,5 J, dujiniams pistoletams (revolveriams), senovinių ginklų kopijoms ir nedidelės galios (sviedinio kinetinė energija nuo 2,5 iki 7,5 J) šaunamiesiems ginklams). Taip pat C kategorijos ginklams išduodami skirtingi leidimai, t. y. reikia gauti arba terminuotą (galioja 5 metus) policijos įstaigos leidimą laikyti (nešiotis) ginklus, išduodamą 5 metų laikotarpiui, arba neterminuotą policijos leidimą laikyti (nešiotis) ginklus.

7. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nėra nustatyta pareiga žymėti identifikaciniu numeriu kiekvieną pagrindinę šaunamojo ginklo dalį. Taip pat nenustatyta pareiga specifiniu žymeniu žymėti ginklus, kuriuos į civilinę ginklų apyvartą perduoda specialiojo statuso subjektai.

8. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme yra nustatytos išimtys įsigyti ir turėti A kategorijos ginklus tik penkiems civilinę ginklų apyvartą vykdantiems subjektams – Lietuvos bankui, A kategorijos ginklų ir šaudmenų gamintojams, valstybinėms kriminalistinės ekspertizės įstaigoms, valstybiniams muziejams ir ginklų mokslinio tyrimo įstaigoms.

9. Šiuo metu ginklų įsigijimas naudojant nuotolines priemones neribojamas.

10. Policijos įstaigos, išdavusios leidimą vežti ginklus į Europos Sąjungos valstybę narę, apie tai ją informuoja faksu.

11. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nustatyta, kad tik valstybiniai muziejai gali įsigyti ir turėti veikiančių visų kategorijų ginklų kolekcijoms sudaryti. Šiame įstatyme nenustatyta, kokie asmenys pripažįstami kolekcininkais, suteikiant jiems teisę įsigyti veikiančių B, C kategorijų ginklų kolekcijoms sudaryti.

12. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nustatyta, kad policijos įstaigos leidimą laikyti ar leidimą nešiotis ginklus išduoda arba atsisako išduoti per 30 kalendorinių dienų. Policijos įstaigoms, kurios privalo patikrinti asmenį dėl jo teistumo prieš išduodamos leidimą laikyti ar leidimą nešiotis ginklus, kyla sunkumų kvalifikuojant asmens teistumą, jeigu asmuo yra teistas už užsienio valstybėse padarytas nusikalstamas veikas. Tokiais atvejais siekiant kvalifikuoti asmens teistumą pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą būtina gauti užsienio teismo nuosprendį ir policijos įstaigoms nepakanka 30 kalendorinių dienų termino leidimui laikyti ar leidimui nešiotis ginklus išduoti arba atsisakyti jį išduoti.

13. Pagal Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 17 ir 18 straipsnių nuostatas, asmenys, kurie per pastaruosius 3 metus buvo atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės dėl nusikaltimo mažareikšmiškumo, laikomi atitinkančiais nepriekaištingos reputacijos kriterijų ir jiems policijos įstaigos išduoda leidimus laikyti ar nešiotis ginklus, skirtingai nei asmenims, kurie buvo atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą, arba dėl to, kad susitaikė su nukentėjusiuoju, arba dėl lengvinančių aplinkybių.

14. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad ginklų negali įsigyti ir turėti fizinis asmuo, įrašytas į sveikatos priežiūros įstaigos įskaitą dėl alkoholizmo, narkomanijos ar esantis sveikatos priežiūros įstaigos priežiūroje dėl psichikos ligos ar sutrikimo.

15. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 8 punkte nustatyta, kad asmuo nėra laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis įstatymuose nustatyta tvarka įtariamas arba kaltinamas padaręs nusikalstamą, t. y. tiek tyčinę, tiek neatsargią, veiką.

16. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nėra nuostatos, kad licencija verstis veikla, susijusia su ginklų ir šaudmenų apyvarta, neišduodama, o išduota panaikinama, jeigu asmenų veikla kelia pavojų valstybės saugumui, todėl asmenys, kurių veikla kelia pavojų valstybės saugumui, gali gauti licenciją veiklai, susijusiai su ginklų ir šaudmenų apyvarta.

17. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nenustatyta, kad licencijos verstis veikla, susijusia su ginklų ir šaudmenų apyvarta, turėtojui licencija panaikinama, jeigu licencijos turėtojas ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis įgyja, parduoda ar kitaip perduoda neteisėtai.

18. Leidimų importuoti, eksportuoti, įvežti, išvežti ir gabenti tranzitu ginklus, taip pat išankstinių sutikimų neišdavimo bei galiojimo panaikinimo pagrindai yra nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 15 d. nutarime Nr. 739 „Dėl ginklų ir šaudmenų vežimo“.

19. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nėra nustatyta pareiga licencijos turėtojui informuoti licenciją išdavusią įstaigą apie licencijos turėtojo kontroliuojančiųjų asmenų pasikeitimus.

20. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nėra nustatyta pareiga vykdyti dujinių ginklų vertinimą, kad būtų nustatyta, ar tokį ginklą įmanoma perdaryti į kovinį ginklą, taip pat licencijos turėtojas nėra įpareigotas atsisakyti sudaryti ginklo pirkimo sandorį, kurį jis laiko įtartinu, ir apie bandymą sudaryti tokį sandorį informuoti policiją.

21. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme ginklų prekiautojų veikla dėl ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių mainų nereglamentuojama.

22. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nepateikta sąvokos „ginklų prekybos tarpininkas“ apibrėžtis.

23. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nenustatyta pareiga licencijos turėtojui, kuris verčiasi ginklų taisymo (perdirbimo) veikla, patikrinti asmens, kuris kreipėsi dėl ginklo taisymo, ginklo turėjimo teisėtumą.

24. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nėra nustatyta pareiga ginklo savininkams ir naudotojams informuoti policijos įstaigą apie naujus, vyresnius nei 14 metų amžiaus asmenis, kurie gyvena kartu, taip pat nėra pareigos informuoti policijos įstaigą apie pasikeitusią ginklo laikymo vietą ar pasikeitusią ginklo naudotojo gyvenamąją vietą.

25. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nenustatyta galimybė išduoti Europos šaunamojo ginklo leidimą asmenims, kurie nori gabenti ginklus į Europos Sąjungos valstybes nares, turėdami istorinio įvykio atkūrimo tikslų.

26. Pagal Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo nuostatas, leidimai importuoti, eksportuoti, gabenti tranzitu, vežti ginklus ginklų priedėliams nėra išduodami ir neatliekama ginklų priedėlių gabenimo kontrolė.

27. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nenumatytas leidimo laikyti ar nešiotis ginklus panaikinimas asmeniui, netekusiam nuolatinio Lietuvos Respublikos gyventojo statuso.

28. Pagal Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo nuostatas, nenumatytas leidimo laikyti ar nešiotis ginklus panaikinimas dėl asmens neteisėtai įgytos, laikomos ar nešiojamos didelės talpos dėtuvės (daugiau kaip 20 šovinių trumpajam ginklui ir daugiau kaip 10 šovinių ilgajam ginklui).

29. Pagal Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo nuostatas, nenumatytas naudotojo, pradėjusio gyventi skyriumi nuo ginklo savininko, leidimo laikyti ar nešiotis ginklus panaikinimas.

30. Pagal Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo projektą, nenumatytas asmens, nutraukusio profesinę veiklą, leidimo nešiotis ginklus profesinei veiklai panaikinimas.

31. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nėra išimties, kad nepaprastosios ar karo padėties atveju ginklai nebūtų paimami iš Šaulių sąjungos narių.

32. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo nuostatos netaikomos sportui skirtiems lankams ir jų strėlėms (Įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 5 punktas). Visi kiti lankai, kurių visa įtempimo jėga yra nuo 200 N iki 1200 N, priskiriami prie B kategorijos ginklų (Įstatymo 4 straipsnio 8 punktas) – jiems įsigyti, laikyti ir nešiotis reikia policijos įstaigos išduoto leidimo (Įstatymo 12 straipsnio 1 dalis), o tokį turimą lanką būtina įregistruoti Ginklų registre (Įstatymo 8 straipsnio 1 dalis).

33. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nėra nuostatų, pagal kurias Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ar kita valstybės įstaiga būtų įpareigoti kaupti informaciją apie išduotų leidimų eksportuoti ginklus, gabenti ginklus tranzitu, vežti ginklus skaičių, išankstinių sutikimų dėl ginklų vežimo išdavimo skaičių, juose nurodytų ginklų vertę ir kiekius, realų eksportą, kurios reikia teikiant Lietuvos Respublikos ginklų eksporto ataskaitas pagal tarptautinius įsipareigojimus arba rengiant metines Lietuvos eksporto ataskaitas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma:

1. Priskirti pusiau automatinius ginklus (buvusius automatinius, perdirbtus į pusiau automatinius, pusiau automatinius trumpuosius ginklus, jeigu jie gali be pakartotinio užtaisymo iššauti daugiau kaip 21 šovinį, pusiau automatinius ilguosius ginklus, jeigu jie gali be pakartotinio užtaisymo iššauti daugiau kaip 11 šovinių, pusiau automatinius į petį atremiamus ilguosius ginklus, jeigu jų ilgį galima sumažinti iki mažiau kaip 60 cm) prie A kategorijos, taip uždraudžiant jų civilinę apyvartą. Nustatyti, kad tokiais ginklais gali prekiauti tik Ginklų fondas prie Vidaus reikalų ministerijos. Nustatyti išimtis, pagal kurias tokius ginklus galėtų įsigyti asmenys, kuriems suteikta teisė turėti A kategorijos ginklus (sporto organizacijų nariai, Šaulių sąjungos nariai, kino studijos, teatrai, istorinių įvykių atkūrimo dalyviai, mokymo įstaigos ir kt.). Nustatyti pereinamąjį laikotarpį (2 mėnesiai), per kurį prekiautojai tokius ginklus perduotų realizuoti Ginklų fondui prie Vidaus reikalų ministerijos.

2. A kategorijos ginklus, kurie buvo perdirbti į imitacinius ar signalinius, dujinius ginklus, priskirti prie A kategorijos, taip uždraudžiant jų civilinę apyvartą.

3. B kategorijos ginklus, kurie buvo perdirbti į imitacinius ar signalinius, dujinius ginklus, priskirti prie B kategorijos.

4. Signalinius ir visiškai netinkamus naudoti ginklus priskirti prie C kategorijos. Nustatyti, kad šiuos ginklus gali įsigyti ir turėti asmenys, sulaukę 21 metų ir gavę policijos leidimą. Nustatyti pereinamąjį laikotarpį (iki 2021 m. rugsėjo 14 d.), per kurį asmenys, turintys neregistruotų signalinių ar visiškai netinkamų naudoti ginklų, galėtų kreiptis į policijos įstaigas dėl ginklų užregistravimo ir neterminuoto leidimo laikyti (nešiotis) ginklą išdavimo.

5. Uždrausti didelės talpos dėtuvių (daugiau kaip 10 šovinių ilgiesiems ginklams arba daugiau kaip 20 šovinių trumpiesiems ginklams) civilinę apyvartą. Nustatyti, kad šiomis dėtuvėmis gali prekiauti tik Ginklų fondas prie Vidaus reikalų ministerijos. Nustatyti išimtis, pagal kurias didelės talpos dėtuves galėtų įsigyti asmenys, kuriems suteikta teisė turėti A kategorijos ginklus. Nustatyti pereinamąjį laikotarpį (2 mėnesiai), per kurį prekiautojai turimas didelės talpos dėtuves perduotų realizuoti Ginklų fondui prie Vidaus reikalų ministerijos.

6. Perkelti visus pusiau automatinius ir pertaisomuosius ilguosius šaunamuosius ginklus, ilguosius vienašūvius graižtvinius ir lygiavamzdžius šaunamuosius ginklus ir vienašūvius trumpuosius ginklus į B kategoriją, taip susisteminant apyvartos kontrolės reikalavimus šiems ginklams. Numatoma, kad visiems ginklams, kurie pakliūva į B kategoriją, bus reikalingas policijos įstaigos leidimas laikyti (nešiotis) ginklus, išduodamas 5 metų laikotarpiui. C kategorijos ginklams reikalingas policijos įstaigos neterminuotas leidimas laikyti (nešiotis) ginklus.

7. Nustatyti pareigą ginklų gamintojams žymėti pagamintus ginklus ir šaudmenis pagal Direktyvos nuostatas, taip pat nustatyti pareigą ginklų prekiautojams žymėti specialiojo statuso subjektų į civilinę apyvartą perduotus ginklus.

8. Padidinti civilinę ginklų apyvartą vykdančių subjektų, kuriems bus leidžiama išimties tvarka įsigyti ir turėti A kategorijos ginklus, skaičių. Numatoma leisti įsigyti ir turėti ginklus šiems subjektams – Lietuvos bankui, A kategorijos ginklų ir šaudmenų gamintojams, valstybinėms kriminalistinės ekspertizės įstaigoms, nacionaliniams, respublikiniams ir savivaldybių muziejams, ginklų mokslinio tyrimo įstaigoms, Šaulių sąjungos nariams, sportininkams, mokymo įstaigoms, istorinių įvykių atkūrimo, paradų, sporto renginių, fotografijų sesijų organizatoriams.

9. Sugriežtinti ginklų, kurie įsigyjami nuotolinėmis priemonėmis, prekybos kontrolę, nustatant, kad asmens, įsigijusio ginklą ir įsigijusio ginklą per nuotolį, tapatybė ir leidimas įsigyti ginklus, leidimas laikyti (nešiotis) ginklus turi būti patikrinti prieš ginklų pristatymą arba pristatymo

metu. Tokį patikrinimą privalo atlikti prekiautojas arba ginklų prekybos tarpininkas (ne siuntų ar pašto tarnyba).

10. Nustatyti, kad policijos įstaigos duomenis apie išduotus leidimus gabenti ginklus ir šaudmenis, taip pat apie išankstinius sutikimus įvežti į Lietuvos Respubliką ginklus kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms perduoda elektroniniu būdu per Europos Komisijos informacinę sistemą.

11. Siekiant suderinti Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme vartojamą terminą „valstybinis muziejus“ su Muziejų įstatyme vartojamais muziejų terminais, nustatyti, kad tik nacionaliniai, respublikiniai ir savivaldybių muziejai gali įsigyti ir turėti veikiančių visų kategorijų ginklų kolekcijoms sudaryti, taip pat nustatyti, kad tik Kultūros ministerijos pripažinti kolekcininkai gali įsigyti veikiančių B, C kategorijų ginklų kolekcijoms sudaryti.

12. Numatyti galimybę pratęsti asmens prašymo dėl leidimo laikyti ar leidimo nešiotis ginklus išdavimo terminą ne ilgesniam nei 6 mėnesių laikotarpiui tais atvejais, kai reikia kvalifikuoti asmens teistumą už užsienio valstybėse padarytas nusikalstamas veikas.

13. Siekiant, kad visais atvejais, kai teismo kaltais pripažinti asmenys, kurie buvo atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės Baudžiamajame kodekse nustatytais pagrindais, negalėtų įsigyti ir turėti ginklų, siūloma papildyti 18 straipsnio 2 dalį kriterijumi, kad asmenys, kurie buvo atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės dėl nusikaltimo mažareikšmiškumo, nelaikomi atitinkančiais nepriekaištingą reputaciją, taip nustatant, kad jiems policijos įstaigos neišduos leidimų įsigyti ginklus, leidimų laikyti ar nešiotis ginklus.

14. Atsižvelgiant į Sveikatos apsaugos ministerijos pasiūlymus, Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punkte siūloma nustatyti, kad ginklų negali įsigyti ir turėti asmenys, esantys sveikatos priežiūros įstaigos priežiūroje dėl psichikos ar elgesio sutrikimo (ši priežiūra apima ir asmenų, įrašytų į įskaitą dėl alkoholizmo ar narkomanijos, priežiūrą).

15. Siūloma švelninti reikalavimus nepriekaištingai reputacijai, keičiant Įstatymo projektu keičiamo Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punktą, ir nustatyti, kad asmuo, įtariamas arba kaltinamas padaręs neatsargią nusikalstamą veiką, vis dar būtų laikomas nepriekaištingos reputacijos. Šis pasiūlymas grindžiamas tuo, kad neatsargia nusikalstama veika įtariamas arba kaltinamas ją padaręs asmuo nėra toks pavojingas visuomenei, kaip asmuo, kuris įtariamas arba kaltinamas padaręs tyčinę nusikalstamą veiką. Neatsargios nusikalstamos veikos dažniausiai padaromos dėl nepalankiai susiklosčiusių aplinkybių, o ne dėl asmens psichinio santykio su aplinka. Todėl draudimas asmeniui įsigyti ar turėti ginklą yra neproporcingai griežta priemonė. Taip pat pažymėtina, kad ikiteisminiai tyrimai dėl neatsargių nusikalstamų veikų neretai užtrunka gana ilgą laikotarpį. Užbaigus ikiteisminį tyrimą dėl neatsargių veikų, kai įtarimai pasitvirtina ir priimamas apkaltinamasis nuosprendis asmens atžvilgiu, toks asmuo dažniausiai pradeda tenkinti nepriekaištingos reputacijos kriterijų atlikęs bausmę (pavyzdžiui, kai sumoka baudą), nes teistumas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 97 straipsnio 3 dalies 2 punktą atsiranda tik bausmės atlikimo laikotarpiu. Todėl dažnai nutinka kuriozinių situacijų, kad vykstant ikiteisminiam tyrimui asmuo negali turėti ginklų, o po apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo asmens atžvilgiu jis turi teisę įsigyti ir turėti ginklus. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 41 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, jog ginklai, ginklų priedėliai, šaudmenys, jų dalys paimami, kai asmuo įstatymų nustatyta tvarka įtariamas ar kaltinamas padaręs tyčinę nusikalstamą veiką ar jam paskirta kardomoji priemonė – suėmimas. Todėl, siekiant Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo normų vientisumo ir teisinio reguliavimo

aiškumo, tikslinga Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyti, kad nepriekaištingos reputacijos asmeniu nelaikomas asmuo, kuris įstatymų nustatyta tvarka įtariamas arba kaltinamas padaręs *tyčinę* nusikalstamą veiką.

16. Siekiant, kad subjektams, kurių veikla kelia pavojų valstybės saugumui, licencija verstis veikla, susijusia su ginklų ir šaudmenų apyvarta, nebūtų išduodama, o išduota būtų panaikinama, Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad licencija verstis veikla, susijusia su ginklų ir šaudmenų apyvarta, neišduodama, jeigu asmenų veikla gali kelti ar kelia pavojų valstybės saugumui. Išvadą dėl valstybės saugumui keliamo pavojaus teiktų Valstybės saugumo departamentas.

17. Atsižvelgiant į tai, kad licencijos verstis veikla, susijusia su ginklų ir šaudmenų apyvarta, turėtojo veiksmai, kuriais licencijos turėtojas ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis įgyja, parduoda ar kitaip perduoda neteisėtai, turėtų būti vertinami kaip esminis licencijuojamos veiklos pažeidimas, Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad licencija verstis veikla, susijusia su ginklų ir šaudmenų apyvarta, panaikinama, jeigu licencijos turėtojas ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis įgyja, parduoda ar kitaip perduoda neteisėtai.

18. Siekiant esminius ūkio subjektų veiklos ribojimus nustatyti Įstatymo projekte, siūloma apibrėžti ginklų eksporto, importo, tranzito, vežimo, ginklų partijos, leidimo eksportuoti ginklus, leidimo importuoti ginklus, leidimo vežti ginklus tranzitu, leidimo įvežti (išvežti) pavienius ginklus, išankstinio sutikimo dėl ginklų vežimo sąvokas ir nustatyti tarpininkų registravimo pagrindus, taip pat leidimo importuoti, eksportuoti, gabenti tranzitu, įvežti (išvežti), vežti ginklus, išankstinio sutikimo dėl ginklų vežimo, sutikimų tarpininkauti neišdavimo bei galiojimo panaikinimo pagrindus.

19. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 20 straipsnyje nustatyta, kad įmonės, kuri verčiasi licencijuojama veikla, kontroliuojančiuoju asmeniu negali būti asmuo, kuriam taikomos Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3, 4, 11, 12 punktų ir 18 straipsnio 2 dalies nuostatos, tačiau nėra nustatyta pareiga licencijos turėtojui informuoti licenciją išdavusią įstaigą apie licencijos turėtojo kontroliuojančiųjų asmenų pasikeitimus, todėl licenciją išdavusi įstaiga negali laiku patikrinti, ar licencijos turėtoją kontroliuojantieji asmenys atitinka Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, siūloma Įstatymo projekte nustatyti pareigą licencijos turėtojui informuoti licenciją išdavusią įstaigą apie licencijos turėtojo kontroliuojančiųjų asmenų pasikeitimus.

20. Atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, nustatyti pareigą Ekspertų komisijai įvertinti dujinius ginklus, kad būtų nustatyta, ar tokius ginklus įmanoma perdaryti į kovinius ginklus, taip pat pareigą licencijos turėtojui atsisakyti sudaryti ginklo pirkimo sandorį, kurį jis laiko įtartinu, ir apie bandymą sudaryti tokį sandorį informuoti policiją.

21. Atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, Įstatymo projekte reglamentuoti ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių mainus, nustatant šiai veiklai tokius pat apyvartos kontrolės reikalavimus kaip ir ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių prekybai.

22. Atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, Įstatymo projekte pateikti sąvokos „ginklų prekybos tarpininkas“ apibrėžtį.

23. Siekiant, kad asmenys, kurie ginklų turi neteisėtai, neturėtų galimybės jų taisyti ginklų taisymo įmonėse, kurios teisėtai verčiasi ginklų taisymo (perdirbimo) veikla, siūloma nustatyti pareigą asmenims, kurie verčiasi ginklų taisymo, ginklų ir šaudmenų perdirbimo veikla, prieš priimant ginklą iš asmens taisyti, patikrinti asmens, kuris kreipėsi dėl ginklo taisymo, ginklo

turėjimo teisėtumą ir nustačius, kad ginklas laikomas neteisėtai, apie tai nedelsiant informuoti policiją.

24. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 17 straipsnyje nustatyta, kad ginklų negali turėti asmuo, gyvenantis kartu su vyresniais nei 14 metų asmenimis, kurie neatitinka Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymų reikalavimų, ar nenurodęs gyvenamosios vietos, ar neturintis sąlygų laikyti ginklą, tačiau nėra nustatyta pareiga ginklo savininkui ar naudotojui informuoti policijos įstaigą apie naujus, vyresnius nei 14 metų asmenis, kurie gyvena kartu, taip pat nėra pareigos informuoti policijos įstaigą apie pasikeitusią ginklo naudotojo gyvenamąją vietą ar pasikeitusią ginklo laikymo vietą, todėl policijos įstaiga negali laiku patikrinti, ar ginklo savininkas ar naudotojas atitinka Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 17 straipsnio reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, siūloma Įstatymo projekte nustatyti pareigą ginklo savininkui ir naudotojui informuoti policijos įstaigą apie naujus, vyresnius nei 14 metų asmenis, kurie gyvena kartu, taip pat apie pasikeitusią gyvenamąją vietą ar pasikeitusią ginklų laikymo vietą.

25. Atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, siūloma nustatyti galimybę asmenims, kurie vyksta su ginklais į Europos Sąjungos valstybes nares atkurti istorinių įvykių, išduoti Europos šaunamojo ginklo leidimus.

26. Siekiant kontroliuoti ginklo priedėlių importą (įvežimą), eksportą (išvežimą), vežimą tranzitu, siūloma nustatyti, kad asmenims, kurie pageidauja importuoti (išvežti), eksportuoti (įvežti), vežti tranzitu ginklų priedėlius, privaloma gauti policijos įstaigos atitinkamą leidimą. Pažymėtina, kad ginklo priedėlių prekyba šalies viduje yra kontroliuojama. Jais prekiauti gali tik ginklų parduotuvės, kurios turi licenciją verstis ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių prekyba. Ginklų prekiautojai turi pareigą registruoti visus pirkėjus, kurie įsigyja ginklų priedėlių.

27. Pagal Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 13 straipsnio nuostatas, ginklų medžioklei, sportui, savigynai, kolekcijoms sudaryti gali įsigyti ir turėti Lietuvos Respublikos nuolatiniai gyventojai, gavę leidimą, tačiau leidimo panaikinimas dėl asmens prarasto nuolatinio Lietuvos Respublikos gyventojo statuso nenumatytas. Atsižvelgiant į tai, siūloma Įstatymo projekte nustatyti, kad asmeniui, netekusiam nuolatinio Lietuvos Respublikos gyventojo statuso, panaikinamas leidimas laikyti ar nešiotis ginklus.

28. Atsižvelgiant į Direktyvos nuostatas, Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad leidimas laikyti ar nešiotis ginklus panaikinamas, jei asmuo neteisėtai įgyja, laiko ar nešioja didelės talpos dėtuvę (daugiau kaip 20 šovinių trumpajam ginklui ir daugiau kaip 10 šovinių ilgajam ginklui).

29. Pagal Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 16 straipsnio nuostatas, ginklo savininkas gali perleisti ginklus nuolat naudoti tik šeimos nariui, gyvenančiam kartu ir gavusiam leidimą laikyti ar nešiotis ginklus, tačiau naudotojo leidimo panaikinimas, kai jis pradeda gyventi skyriumi nuo ginklo savininko, nenumatytas. Atsižvelgiant į tai, siūloma Įstatymo projekte nustatyti, kad naudotojo leidimas laikyti ar nešiotis ginklo savininko ginklus panaikinamas, kai jis pradeda gyventi skyriumi nuo šeimos nario, perleidusio nuolat naudotis jam priklausantį ginklą.

30. Atsižvelgiant į tai, kad asmuo, kuris buvo gavęs leidimą nešiotis ginklus profesinei veiklai, tačiau nutraukė profesinę veiklą ir ginklas jam nereikalingas, Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad leidimas laikyti ar nešiotis ginklus profesinei veiklai panaikinamas, kai fizinis asmuo ar juridinio asmens darbuotojas nutraukia profesinę veiklą.

31. Atsižvelgiant į Šaulių sąjungos narių poreikį nepaprastosios ar karo padėties metu turėti ginklų, Įstatymo projekte siūloma nustatyti išimtį, pagal kurią nepaprastosios ar karo padėties atveju ginklai, ginklų priedėliai, šaudmenys, jų dalys nebūtų paimami iš Šaulių sąjungos narių.

32. Atsižvelgiant į tai, kad sportui skirti lankai niekuo nesiskiria nuo medžioklei ar pramogai skirtų lankų ir jų techniniai duomenys yra tokie patys, taigi neįmanoma nustatyti, kam konkretus lankas skirtas, siūloma Įstatymo projekte nustatyti, kad įstatymas netaikomas visiems lankams, taip palengvinant galimybę plėtoti šaudymo iš lanko sportą ir neapsunkinant varžybų organizavimo ir vykdymo. Pažymėtina, kad Lietuvoje nėra fiksuota atvejų, kai viešosios tvarkos pažeidimai ar nusikaltimai būtų padaryti naudojant lankus. Lankai realaus pavojaus visuomenės saugumui nekelia dėl šių priežasčių: 1) lankų paplitimas ir populiarumas yra mažas; 2) medžioti su lanku ir juo šaudyti yra nepatogu dėl jo konstrukcijos ir santykinai mažų šaudymo atstumų; 3) lankai yra gana brangūs, dažnai brangesni už šautuvus; 4) lankus sunku panaudoti neteisėtiems tikslams dėl reikiamos fizinės jėgos ir kvalifikacijos, dėl didelių gabaritų ir nepatogumo nešiotis bei transportuoti.

33. Atsižvelgiant į tai, kad Užsienio reikalų ministerijai informacija apie išduotų leidimų eksportuoti ginklus, gabenti ginklus tranzitu, vežti ginklus skaičių, išankstinių sutikimų dėl ginklų vežimo išdavimo skaičių, juose nurodytų ginklų vertę ir kiekius, realų eksportą, reikalinga teikiant Lietuvos Respublikos ginklų eksporto ataskaitas pagal tarptautinius įsipareigojimus, o Ūkio ministerijai – rengiant metines Lietuvos eksporto ataskaitas, Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 23 straipsnio 9 dalyje siūloma nustatyti, kad Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos kaupia duomenis apie šiame straipsnyje nurodytų leidimų eksportuoti ginklus, leidimų gabenti ginklus tranzitu, leidimų vežti ginklus ir išankstinių sutikimų dėl ginklų vežimo išdavimą, galiojimo panaikinimą, juose nurodytų ginklų vertę ir kiekius, realų eksportą ir teikia šiuos duomenis kitoms valstybės institucijoms ataskaitoms pagal Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus parengti.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo projekto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymo projektas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projekto priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekto priėmimas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Įstatymo projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Keisti kitų įstatymų nereikia.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

Įstatymo projekte vartojamos sąvokos įvertintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymo projektui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Iki keičiamo įstatymo įsigaliojimo reikės pakeisti:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 21 d. nutarimą Nr. 1111 „Dėl Ūkinės komercinės veiklos, susijusios su ginklais ir šaudmenimis, licencijavimo taisyklių patvirtinimo“;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 15 d. nutarimą Nr. 739 „Dėl ginklų ir šaudmenų vežimo“;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugpjūčio 17 d. nutarimą Nr. 957 „Dėl Prekybos ginklais, šaudmenimis, jų dalimis, ginklų priedėliais tarpininkų registravimo ir sutikimų tarpininkauti užsienio valstybių ginklų, šaudmenų, jų dalių, ginklų priedėlių gamintojams, importuotojams, eksportuotojams, prekiautojams ar pirkėjams išdavimo taisyklių patvirtinimo“.

Iki keičiamo Įstatymo įsigaliojimo policijos generalinis komisaras ir kitos atsakingos institucijos turės priimti keičiamam įstatymui įgyvendinti būtinus teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įgyvendinant Įstatymą papildomų valstybės biudžeto lėšų neprireiks.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „ginklai“, „šaunamieji ginklai“, „šaudmenys“, ginklų priedėliai“, „ginklo turėjimas“, „prekyba ginklais“, „priežiūros institucija“, „ginklų registras“, „prekiautojas“ „tarpininkas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Priėmus Įstatymo projektą, Įstatymo projektu keičiamo Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą laikino paslaugų teikimo reikalavimą – gauti rašytinį sutikimą verstis licencijuojama veikla – reikės notifikuoti naudojantis Vidaus rinkos informacine sistema.

Vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsniu, atliktas Įstatymo projekto antikorupcinis vertinimas.